

VILLISTÄ LÄNNESTÄ.

KALASTUSJUTTUJA

Kirj. Emil Hukkala.

Ehkäpä "Säkenien" lukijoista osa on jonkun verran huvitettuja suuren pohjois-lännen rannikko-elämästä ja sen kirjavuudesta, etenkin sellaisena, jollaisena se esiintyy kalastuspaikoissa sinä aikana kesästä kun kalastus on ylimmillään ja lohikeittimöt käynnissä. Tämän johdosta on jälempänä seuraavat muistiinpanot syntyneet ja nyt johtavat tiensä julkisuuteen.

Malkosaarelta Inletiin.

Malkosaarelta on Rivers Inlet ensimmäinen suurin kalastuspaikka pohjoiseen päin ja tästä noin 90 mailin päässä meritse.

Nelisen vuotta takasin päin ajassa tuli sinne ensi kerran lähdettyä kalastukseen. Sillä kertaa meitä oli puoli tusinaa samaan sakkiiin kuuluvia saarelaisia, jotka erään Inletissä olevan lohikeittimön isännöitsiä sai värvätyksi, kun jalansyten, omalla höyryvenheellään, ajeli useaan kertaan Inletin ja Malkosaaren välin. Käyntiensä tarkoituksena oli saada enempiäkin väkeä; vaikka kaikki saaren asukkaat — naiset ja lapsetkin. — Mutta toiset ei lähteneet. Ne jäi kauniisti kotiin valmistelemaan juhannus-juhllallisuuksia ja viettämään juhannusta. Meidän, jotka olimme ruumiinemme sieluinemme myyneet itsemme kalastuskomppanialle, piti lähteä, ja lähdön piti tapahtua

ensin tulevassa postilaivassa ja se häijyläinen tuli juuri parahiksi juhannus-aattona.

Matkalla Iuletiin, joka kestää Malkosaarelta noin puolisen vuorokautta ja tällä kertaa sattui yö-aikana, oli meillä kunnia tutustua toisiin kalastaja-veljiin, anglo-saksilaisesta ja omasta heimosta aina puna-nahkaiseen indiaaniin ja kaloja perkaavaan vinosilmäiseen kiinalaiseen asti. Kaikkiaan meitä lienee ollut laivassa pari sataa ja näistä ainakin puolet suomalaisia; jäännöksestä puoli kiinalaisia ja loput indiaaneja, japanilaisia, keski-, etelä- ja länsi-euroopalaisia sekä pohjois-amerikalaisia. — Siis koko lailla kirjava joukko. Pakkaavat moittimaan yleisesti indiaaneja siitä, että ne ovat ihmisyydessä paljo jälellä toisista roduista ja kansallisuuksista. Siinä moitteessa on paljo peräinkin. Mutta se ei ole indiaanein syy. Se on näitten moittijain oma syy.

Antakootpa koetteeksi indiaanille tarpeeksi asti viinaa, aivan niinkuin valkosellekin annetaan, niin kyllä indiaanista tulee ihminen, ja melkeinpä varmasti vielä parempi ihminen kuin valkosesta tuleekaan. On siis aivan turhanpäiväistä moittia kenenkään ihmisettömyyttä ja sivistymättömyyttä, kun ei päästetä osalliseksi ihmisyyden ja sivistyksen välikappaleisiin. Tämän huomion voi tehdä kaikkialla, missä ikinä holhoojat ja holhotavat ovat toistensa lähetyvillä. Tälläkin matkalla se näkyi päivän selvästi.

Rotujen ja kansallisuksien monilukuisnuden vuoksi jäi tietenkin ratkaisematta mille ryhmälle valkoisista ihmisyyden rekordi kuuluu, mutta syrjästä näytti siltä, ettei ne kovinkaan paljon toinen toiselleen perään antaneet.

Keltaisesta rodusta varmasti kiinalaiset piti puolensa. Mutta se kiinalainen ihmisuus on niin perin hiljaista, ettei siitä paljoakaan viisastu. Nukkuvat sen ajan juuri parhaiksi.

Sivistymättömät indiaanit tosin nauraa virnistelivät sekä valkosteen että keltasten ihmisyydellä. Mutta ken se nyt sitä olisi joutanut panemaan merkille näin matkalla ollessa.

Virkaveljet.

Se on koko helppoa sanoa olevansa kalastaja, mutta ei lähivesillekään helppo selviytyä kalastajana pois, kun joutuu pu-

helemaan kalastusasioista oikein kalamiehen kanssa. Ja aina sitä joutuu, sillä se on välttämättömyys jota ei voi kiertää. Se on joka ammatti- ja elinkeinoalan färkein ilmiö, pystyssä pitäjä, innostaja. Kieltämättä tavasta on hyötyäkin, sillä joukossa on joku sellainenkin kertoja, joka pystyy antamaan kerrottavasta opettavan kuvan kokeneellekin, joka ei kaikkia pieniä seikkoja ole tullut ottaneeksi huomioon, jonka tähden homma on ollut ainaista kokeilua hänelle.

Se joka kalastukseen menee ensi kertaa, on tietenkin yhtenä korvana koko mies kuunnellessaan vanhojen veteraanien juttuja. Ne alkavat juttuunsa tavallisesti keskenään, koettaen höystää ne toinen toistaan maukkaammiksi. Mutta pian ne siihen kyltyvät, huomattessaan toistenkin olleen samanlaisissa satumissa osallisina, ja alkavat kertoa aivan samaa juttua kuin edellinenkin ja jos mahdollista vielä paremmin höystettynä.

Lohi-kalastus Lännellä

Nyt ei kuitenkaan kiitollisista kuulijoista ollut puute, sillä suurin osa kalastukseen menijöitä oli ensikertalaisia. Näitten joukosta kukin valitsi ryhmän itselleen, kyllästettyänsä toveriensa juttuihin, ja alkoi kertoa missä kaikissa paikoissa hän oli kalastanut, oliko paikat raskastöisiä vai helppoja kalastaa, paljoko hän oli saanut kaloja koko ajalla ja montako kalaa suurin saalis oli ollut. Kuinka hän silloin ja silloinkin olisi saanut paljo kalaa, vaan virta kuletti pois kalain kulkuväylältä, toinen kalastaja "korkkasi" pahoin, tai "puutsasi" verkko, elikkä kääntyi pitkin väylää, tahi oli se nostettava ylös jonkun muun syyn tähden.

Jutussa ilmeni ensikertalaiselle paljo hebreiskaa, sellaista, josta kertoja vaan sivumennen tuli maininneeksi, mutta joka kuitenkin olisi ollut ensikertalaisen tärkeä tietää, kuten jälestä

päin tulee huomaamaan. Mutta tämä on annettava kertojalle anteeksi. Ne unohtivat kuulijainsa tottumattomuuden, luulo-tellen näitten toki kalastuksen alkeet tietävän, ja antoivat sen-sijaan pääpainon sille, missä heidän erikoiset sattumansa, ky-kynsä ja neuvokkuutensa lisäsi heille arvoa kaikkikokeneina kalamiehinä.

“Agentti.”

Niillä toisilla, pitempimatkasilla suomalaisilla oli agentti-kin matkassaan; sellainen ponomies, joka oli tehnyt sopimuk-sen keittimönomistajain kanssa kalamiesten hankinnasta. Ne olivatkin tästä arvomiehestään perin koppavia. Huomauttivat meille sitä typeryyttä joka oli tehty, kun umpimähkään lähdet-tiin matkalle ilman mitään sopimuksia ennakolta tekemättä.

“On ne meilläkin sopimukset ja on se meilläkin agentti”, sanoa tokasi Möttönen, eräs meidän sakin miehistä.

Siitä asiasta ei sen enempää puhuttu, mutta hetkeä myö-hemmin suhahti agentti salavihkaa korvaani, pyytäen tulemaan hänen hyttiinsä.

“Sinäkö se olet saarelaisten agentti?” kysyi hän.

Kun ei näyttänyt olevan mitään erityisempää syytä selityk-siin, vastasin kysymykseen kieltävästi.

“Minä olen saanut valtuuden kaikilta Inletin känäreiltä, rumnata myöskin Malkosaarelta miehiä”, sanoi agentti.

“Sitähän olisi sopinut koettaa ennemmin. Nyt on se jo myöhästä. Malkosaari on takanapäin”, vastasin.

Kun “agentti” näki, ettei hän sitä uraa seuraten päässyt sen pitemmälle, niin virkkoi:

“Möttönen sen sanoi, että sinä olet agentti.”

“Möttönen se on agentti ja hän se agiteeraa”, virkoin.

“Kuule! Älähän mene! Ota ryyppy! Mitä siinä nyt jon-tavia ... tuttavat miehet ...”

“Meillä siellä saarella ei ole kapakkaa eikä kirkkoa. Ja sentähden on pitänyt — kai pakosta — jäädä takapajulle siviis-tyneen maailman riennoista. Eikä tunnu erityisempiä kutsu-muksia sen tasalle nytkään pyrkiä.”

“En minäkään”, puheli agentti, “kotosalla ollessa tykkää koko ryyppyhommosta, mutta näin matkoilla tulee rienaannuttua kun yksi ja toinen tarjoaa. Ja onpa se koko hyvä toisinaan, kun sattuu, olla pullo kalapaatissakin. Kun on sateinen ja kylmä ilma ja joudut pikkaamaan verkkoa useamman kerran yössä; ei tee silloin pahaa ryyppy.”

“Nyt ei vielä olla kalastamassa.”

“Ei olla, mutta menossa ollaan ... Kuule! ... Ottaako Möttönen ryyppyjä?”

“En tiedä.”

“Käske hänet kuitenkin tänne. Sano, että minulla on asiaa hänelle.”

Aloin jo vähin aavistaa mitä asia oli. Kerroin kuitenkin Möttöselle kutsut ja pyysin hänen näyttelemään agentin osaa saarelaisten puolesta. Ja hyvin se Möttönen näyttelikin. Hetken päästä tuli hän kertomaan myyneensä “agentille” joka sorkkaparin viidestä dollarista. “Agentti” perii rahat känäristä ja sitte ne pannaan puolekkain. Niin sitä rahaa tehdään”, virnisteli Möttönen.

Meitä toisia alkoi Möttösen kujeet huvittaa sentähden, että miten hän onnistuu niistä lopultakin selviämään.

“Mitähän minä sille agentille sanon kun se tahtoo luetteloa?” kysyi Möttönen.

“Sano niin, että luettelo on annettu laivan pursimiehelle, eikä toista olla halukkaita laatimaan.”

Möttönen lähti sen tiedon kanssa takasin “agentin” hyttiin. Palattuaan sieltä, kertoi hän asian olevan reilassa ja “agentin” “fiksaavan” loput känärille päästyä, joka ei kaukana enää ollutkaan ja johon meidän sakin piti jäädä.

Sinne päästyä ja laivan kiinnitettyä känärin laituriiin, hypäsi “agentti” ensimmäisenä maihin ja huusi sieltä: “Malkosaaren miehet tänne!”

Möttönen iski meille silmää ja myhähti ivallisesti.

Laivan pursimieskin ilmestyi laiturille papereineen ja alkoi huutaa nimiä. Kun meidän sakin miesten nimet oli huudettu ja kaikki maissa, tahtoi “agentti” pursimieheltä kiven kovaan meistä nimilueteloa. Sitä hän ei kuitenkaan saanut.

“Etkö sinä tiedä että minä olen suomalaisten agentti”, ärjyi mies.

“Kyllä, niitten toisten, mutta et näitten”, vastasi pursimies.

Molemmilta puolin sateli toisilleen Lännellä muodissa olevia arvo- ja kunnianimiä.

“Agentti” ei kuitenkaan jättänyt apajaansa kesken vetämistä, vaan jatkoi: “Minulla on valtakirja tältä ja kaikilta toisiltakin känäreiltä täällä, runnata suomalaisia mistä saan ja näitten miesten agentti on jättänyt miehensä ja itsensä minun huostaani ja peräänkatsottavakseni ja minä olen se mies joka katson perään ja känärin on maksettava se miunkä se on luvannut minulle.”

“Näytä, kuka on näitten miesten agentti,” sanoi pursimies.

Tuoreet lohet känäriin tuotuna

“Agentti” näytti Möttöstä.

Pursimies päästi röhönaurun.

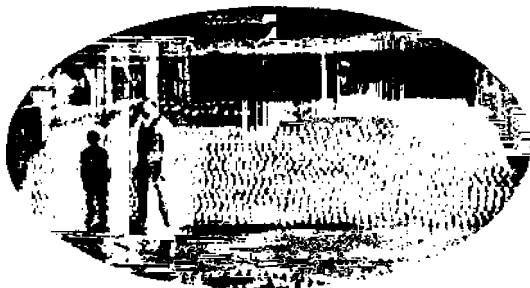
Samaan liittoon sattui tulemaan keittimön isännöitsiäkin. Pursimies antoi sille luettelon ja “agentti” alkoi tälle selittämään sitä, että pursimies rettelöi hänen kanssaan malkosaarelaisista, eikä myönnä niitä hänen miehikseen, tahtoen siten ryöstää niistä hänelle tulevat päärahat omikseen.

Tottapa ne agentin pursimiehelle antamat nimitykset ei lie ne olleet oikeen sopusoinnussa yleisesti käytännössä olevien kanssa, koska yhtäkkiä miehen tallukat heilahti taivasta kohti ja jaloilleen päästyä tyyrättiin hänet, silmiään pidellen, vähemmän hellävaroen, laivaan, joukon kirkuessa ja ilakoidessa.

Täällä äärimmäisellä Lännellä on tavallista yleisempänä tapana jakaa oikeutta tällä tavoin, ja ratkaista mieskohtaiset ky-

symykset sekä kitkeä niehestä pois pienet lurjusmaisuuudet näin kouraan tuntuvalta tavalla.

Annoksesta kyllä, kohtuullinen osa, oikeuden mukaan, olisi kuulunut Möttösellekkin, sillä hän tiesi miten asia oli ja kumminkin johdatti miehen kiusaukseen ja vielä jälestäpäin ilkkui, että: "nätisti se kävi."

Lohet kannutettuina